

ความพร้อมในการเลิกบุหรี่ของพนักงาน ในสถานประกอบการจังหวัดราชบุรี

Readiness to quit smoking among industrial workers in Ratchaburi Province

พิมพินภา ชมชื่น* ทศนีย์ รวิวรกุล** และสุรินทร์ กลัมพากร**

Phimnapha Chomchuen,* Tassanee Rawiworrakul,** and Surintorn Kalampakorn**

*โรงพยาบาลพญาไท 2

**ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

* Phyathai 2 Hospital

**Department of Public Health Nursing, Faculty of Public Health, Mahidol University

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกบุหรี่ของพนักงานในสถานประกอบการ จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงาน จำนวน 244 คน โดยการสุ่มสถานประกอบการที่มีพนักงานสูบบุหรี่ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ และการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก ผลการศึกษาพบว่า พนักงานในสถานประกอบการ จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.6 ยังไม่คิดที่จะเลิกบุหรี่ภายใน 6 เดือนข้างหน้า มีเพียง ร้อยละ 7.0 ที่ได้เริ่มลองหยุดสูบบุหรี่และมีความตั้งใจที่เลิกบุหรี่ภายใน 1 เดือนข้างหน้า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกบุหรี่ ได้แก่ ความถี่ในการสูบบุหรี่ ($p < .01$) และการเลิกบุหรี่ในอดีต ($p < .001$) และการเลิกบุหรี่ในอดีตสามารถทำนายความพร้อมในการเลิกบุหรี่ของพนักงานในสถานประกอบการจังหวัดราชบุรี ($p < .001$) โดยพนักงานที่ไม่เคยเลิกบุหรี่ มีโอกาสที่จะมีความพร้อมในการเลิกบุหรี่ลดลง ถึง 0.052 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับคนที่เคยเลิกบุหรี่

คำสำคัญ: สถานประกอบการ, ความพร้อม, การเลิกบุหรี่

Abstract

This cross-sectional survey research aimed to explore factors correlated with the readiness to quit smoking among industrial workers in Ratchaburi Province. Sample was 244 industrial workers selected from industrial workplaces having current smokers. Data collection was done by using questionnaire. Chi-square and logistic regression analysis were performed for data analysis. Results revealed that 67.6 percent of the industrial workers in

วิทยาลัยพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน), คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

*นักศึกษาลัทธิสุตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Corresponding author E-mail: tassanee.raw@mahidol.ac.th

Ratchaburi Province had no intention to quit smoking within the next six months and seven percent responded their intention to quit smoking within one month. Factors associated to the readiness to quit smoking were frequency of smoking ($p < .01$) and quit smoking history ($p < .001$). Only the quit smoking history could significantly predict the readiness to quit smoking at $p < .001$. The industrial workers who had never quit smoking were 0.052 times more likely to decrease the chance of the readiness to quit smoking than those who previously quit smoking.

Keywords: Industrial Workplaces, Readiness, Quit Smoking

ความสำคัญของปัญหา

การสูบบุหรี่เป็นปัญหาที่ผลกระทบต่อสุขภาพทั้งผู้สูบและผู้อยู่ใกล้ชิด ก่อให้เกิดโรคที่เป็นอันตรายคุกคามต่อชีวิต เช่น โรคมะเร็งซึ่งมีอัตราการตายมากที่สุดถึง 112.8 คนต่อประชากรแสนคน (กระทรวงสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2559) สถิติของสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค พบว่าคนไทยที่สูบบุหรี่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มีผู้สูบบุหรี่ทุกชนิดรวม 13 ล้านคน อัตราการสูบบุหรี่ของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง 20 เท่า มีนักสูบหน้าใหม่เกิดขึ้นราว 2-3 แสนคนต่อปี (วัชรานุกุลสวัสดิ์, 2557) ปัจจุบันมะเร็งปอด เป็นมะเร็งอันดับหนึ่งของโลก มีผู้ป่วยมะเร็งปอดรายใหม่ 1.6 ล้านรายในแต่ละปี และเสียชีวิต 1.3 ล้านรายต่อปี โดยร้อยละ 80 ของมะเร็งปอดมีสาเหตุมาจากการสูบบุหรี่ การควบคุมยาสูบจึงมีความสำคัญสูงสุดในการลดจำนวนผู้ป่วยมะเร็งปอด (ประกิต วาทีสาธกกิจ, 2558) คนไทยเสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ปีละประมาณ 52,000 คน โดยเสียชีวิตในวัยกลางคนหรือวัยทำงานมีอายุระหว่าง 35-69 ปี (มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่, 2555) เฉลี่ยวันละ 142 คน ชั่วโมงละ 6 คน ผู้สูบบุหรี่จากโรงงานอย่างเดียวนับมากที่สุด 5.1 ล้านคน รองลงมา คือ บุหรี่มวนเอง 4.7 ล้านคน ผู้ที่สูบบุหรี่จัดมีโอกาสตายด้วยโรคมะเร็งมากกว่าผู้ไม่สูบบุหรี่ 20 เท่า ที่สำคัญ 1 ใน 4 เป็นเด็กเล็กที่ตายเพราะได้รับควันบุหรี่มือสอง หากการควบคุมการบริโภคยาสูบไม่เข้มแข็ง จะมีการตายด้วยโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ถึง 8 ล้านคนใน 20 ปีข้างหน้า

(วัชรานุกุลสวัสดิ์, 2557)

จังหวัดราชบุรีมีการขยายตัวของสถานประกอบการมาก จึงมีจำนวนพนักงานเพิ่มมากขึ้น พนักงานส่วนใหญ่มีอายุ 19-59 ปี ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรม แต่ด้วยปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว และส่วนตัว ทำให้คนวัยทำงานเหล่านั้นหาวิธีหลีกเลี่ยงปัญหา การผ่อนคลายความตึงเครียด เข้าสู่สังคมเพื่อน และนำไปสู่พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ข้อมูลการสำรวจจำนวนผู้สูบบุหรี่ในสถานประกอบการของศูนย์ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือคนสูบบุหรี่โรงพยาบาลศูนย์ราชบุรี พ.ศ. 2554 พบว่า สถานประกอบการ จำนวน 35 แห่ง มีพนักงาน 2,177 คน มีผู้สูบบุหรี่ 670 คน (30.78%) หากผู้สูบบุหรี่มีปัญหาสุขภาพในอนาคตอันใกล้ จะส่งผลกระทบต่อกำลังการผลิตของสถานประกอบการ และเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดในระยะยาวได้ (อารัมภพร เอี่ยมวุฒิ, พรรษาน้อยสกุล, รัชฎาพร จันเจริญ, และโสภิตา สุวฒนโท, 2554)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัญหาการสูบบุหรี่ของพนักงานในสถานประกอบการ เนื่องจากมีผู้ศึกษากลุ่มพนักงานในสถานประกอบการจำนวนน้อย ประกอบกับการสูบบุหรี่ทำให้กลุ่มนี้เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย และเกิดโรคได้มากกว่าประชากรกลุ่มอื่นๆ ทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้พนักงานในสถานประกอบการตระหนักและเห็นพิษภัยของบุหรี่ต่อสุขภาพตนเอง และบุคคลรอบข้าง รวมทั้งเป็นการประเมินความพร้อมในการเลิกบุหรี่ซึ่งมีความสำคัญ

ถ้าพนักงานในสถานประกอบการที่สูบบุหรี่ตัดสินใจที่จะเลิกบุหรี่อย่างจริงจังและมีความพร้อมที่จะเข้ารับคำแนะนำและการรักษาเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่ด้วยวิธีการต่างๆ จะทำให้ได้รับคำแนะนำและการรักษาเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่ที่เหมาะสมกับตนเอง และมีโอกาสเลิกบุหรี่ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกสูบบุหรี่ของพนักงานในสถานประกอบการ จังหวัดราชบุรี ปัจจัยที่ศึกษาได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ จำนวนปีที่สูบบุหรี่ จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน ความถี่ของการสูบบุหรี่ การเลิกบุหรี่ในอดีต โรคประจำตัว ระดับการติดนิโคติน ความสมดุลในการตัดสินใจในการเลิกบุหรี่ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่ และสามารถทำนายความพร้อมในการเลิกสูบบุหรี่ได้

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ จำนวนปีที่สูบบุหรี่ จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน ความถี่ของการสูบบุหรี่ การเลิกบุหรี่ในอดีต โรคประจำตัว มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกสูบบุหรี่ของพนักงานในสถานประกอบการ จังหวัดราชบุรี

2. ระดับการติดนิโคติน ความสมดุลในการตัดสินใจในการเลิกบุหรี่ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกสูบบุหรี่ของพนักงานในสถานประกอบการ จังหวัดราชบุรี

3. อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ จำนวนปีที่สูบบุหรี่ จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน ความถี่ของการสูบบุหรี่ การเลิกบุหรี่ในอดีต โรคประจำตัว ระดับการติดนิโคติน ความสมดุลในการตัดสินใจในการเลิกบุหรี่ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่สามารถ

ทำนายความพร้อมในการเลิกสูบบุหรี่ของพนักงานในสถานประกอบการ จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย เป็นการศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง(Cross-sectional survey research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่ ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 352,415 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานในสถานประกอบการ จำนวน 11 แห่ง ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 244 คน เลือกโดยการสุ่มสถานประกอบการ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสัดส่วนของพนักงานในสถานประกอบการ จังหวัดราชบุรี ที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ (ร้อยละ 17.87)

เครื่องมือวิจัย มีดังนี้

1. แบบสอบถามลักษณะทั่วไปของพนักงาน มีจำนวน 18 ข้อ ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ จำนวนปีที่สูบบุหรี่ จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน ความถี่ของการสูบบุหรี่ การเลิกบุหรี่ในอดีต และโรคประจำตัว ใช้การเลือกตอบ และเติมคำ

2. แบบประเมินระดับการติดนิโคติน (Fagerstorm test for nicotine dependence [FTND]) ของ Heatherton, Kozlowski, Frecker, และFagerstrom (1991) มีจำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับการสูบบุหรี่หลังตื่นนอนตอนเช้า ความยากลำบากที่จะไม่สูบบุหรี่ในพื้นที่ห้ามสูบ จำนวนมวนที่สูบต่อวัน เวลาในการสูบบุหรี่ครั้งแรก ความยากง่ายในการเลิกบุหรี่ และการสูบบุหรี่แม้เจ็บป่วยนอนพักในโรงพยาบาล กำหนดคะแนนระหว่าง 0 ถึง 10 การแปลระดับของการติดนิโคตินใช้เกณฑ์คะแนนรวมดังนี้ คะแนน 0-3 หมายถึง ไม่ติดนิโคติน คะแนน 4-5 หมายถึง ระดับปานกลาง คะแนน 6-7 แสดงว่า ระดับปานกลางค่อนข้างสูง คะแนน 8-9 แสดงว่า ระดับสูง คะแนน 10

แสดงว่า ระดับสูงมาก

3. แบบวัดระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเลิกบุหรี่ ใช้ประเมินความพร้อมของพนักงานในสถานประกอบการ ตามทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง ของ Prochaska, Redding, และ Evers (2008) จำนวน 5 ข้อความ ที่สะท้อนถึงระดับความพร้อมในการเลิกบุหรี่ ตั้งแต่ยังไม่คิดเลิกบุหรี่ใน 6 เดือนข้างหน้า (ก่อนซึ้งใจ) คิดจะเลิกบุหรี่ใน 6 เดือนข้างหน้า (ลังเลใจ) วางแผนจะเลิกบุหรี่ใน 1 เดือนข้างหน้า (พร้อมปฏิบัติ) หยุดสูบบุหรี่ได้ไม่ถึง 6 เดือน (ปฏิบัติ) และหยุดสูบบุหรี่ได้ต่อเนื่องมากกว่า 6 เดือน (คงไว้ซึ่งพฤติกรรม) เป็นแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียว

4. แบบวัดความสมดุลในการตัดสินใจในการเลิกบุหรี่ มีจำนวน 18 ข้อ เปรียบเทียบประโยชน์ และผลเสียในการเลิกสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นต่อตนเอง คำตอบใช้มาตราประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ กำหนดคะแนน 1-4 การแปลความหมาย คะแนนสูง หมายถึง ผู้ตอบเห็นถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเลิกบุหรี่ต่อตนเอง มากกว่าการได้รับผลเสียที่เกิดจากการสูบบุหรี่

5. แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่ มีจำนวน 19 ข้อ ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่ ความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการและเอาชนะกับอุปสรรคในการเลิกบุหรี่ได้อย่างสำเร็จ การไม่ขอซื้อบุหรี่ ไม่ขอ และไม่รับบุหรี่จากคนอื่น การประกาศให้คนอื่นรับรู้ความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ การไม่สูบบุหรี่เมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้สูบบุหรี่ และการจัดการกับอาการที่เกิดขึ้นระหว่างการเลิกสูบบุหรี่ คำตอบใช้แบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ กำหนดคะแนน 1-4 การแปลความหมาย คะแนนสูง หมายถึง ผู้ตอบมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่มาก

คุณภาพของเครื่องมือวิจัย หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน หาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) ได้เท่ากับ 0.862 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยให้พนักงานในสถาน

ประกอบการ จังหวัดราชบุรีที่มีคุณลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถาม แบบวัดความสมดุลในการตัดสินใจในการเลิกบุหรี่ และแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach เท่ากับ 0.843 และ 0.983 ตามลำดับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามหนังสือเลขที่ COA.No.MUPH 2017-209 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ผู้วิจัยขอความยินยอมการเข้าร่วมโครงการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างภายหลังการชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธ การเข้าร่วมการศึกษา การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล โดยไม่กระทบถึงบริการสุขภาพและบริการอื่นๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลพึงได้รับตามสิทธิ โดยผู้วิจัยจะทำลายข้อมูลทั้งหมดเมื่อสิ้นสุดกระบวนการวิจัย และเผยแพร่ผลการวิจัยแล้ว

ผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากผู้ประกอบการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เข้าชี้แจงและขอความยินยอมจากพนักงานในสถานประกอบการในช่วงเวลาพัก และติดตามขอแบบสอบถามคืนในสัปดาห์ถัดไป ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติสำเร็จรูป คำนวณค่าของสถิติเชิงพรรณนา Chi-square test และ Logistic Regression Analysis กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

1. พนักงานในสถานประกอบการ ร้อยละ 96.7 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 33.48 ปี (SD = 8.93) ร้อยละ 56.6 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ร้อยละ 48 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ คือ 18.42 ปี ร้อยละ 61.1 เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่อ

อายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวนปีที่สูบบุหรี่เฉลี่ย 15.07 ปี (SD = 8.48) ส่วนใหญ่ ร้อยละ 64 สูบบุหรืนานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 92.6 สูบบุหรี่ก่อนเข้ามาเป็นพนักงานในที่ทำงานปัจจุบัน ร้อยละ 50.4 สูบบุหรี่วันละ 10 มวนขึ้นไป และร้อยละ 90.2 สูบเป็นประจำทุกวัน ผู้ที่เคยพยายามเลิกบุหรี่ มีเพียงร้อยละ 22.1 และร้อยละ 9.8 เคยพยายามเลิกมากกว่า 1 ครั้ง ร้อยละ 4.5 มีโรคประจำตัว มี 5 คนที่มีมากกว่า 1 โรค การประเมินระดับการติดสารนิโคตินพบว่า พนักงาน ร้อยละ 80.3 ติดสารนิโคตินในระดับต่ำ-ต่ำมาก ร้อยละ 67.2 มีความสมดุลในการตัดสินใจในการเลิกบุหรี่ระดับปานกลาง ร้อยละ 48.4 มีการรับรู้ความ

สามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่ ระดับสูง และร้อยละ 93 ไม่พร้อมเลิกบุหรี่

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับความพร้อมในการเลิกบุหรี่ของพนักงาน พบว่ามีเพียงความถี่ของการสูบบุหรี่ และการเลิกบุหรี่ในอดีตที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะส่วนบุคคลอื่น ๆ อีก 11 ลักษณะไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกบุหรี่ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตาราง 1)

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับความพร้อมในการเลิกบุหรี่ของพนักงานในสถานประกอบการ จังหวัดราชบุรี โดยใช้ Chi-square test (n = 244)

คุณลักษณะส่วนบุคคล		ความพร้อมในการเลิกบุหรี่		χ^2	p-value
		พร้อม f (%)	ไม่พร้อม f (%)		
1. อายุ	40-59 ปี	7 (2.9)	53 (21.7)	2.711	.100
	20-39 ปี	10 (4.1)	174 (71.3)		
2. เพศ	หญิง	1 (0.4)	7 (2.9)	0.391	.532
	ชาย	16 (6.5)	220 (90.2)		
3. ระดับการศึกษา	ตั้งแต่อนุปริญญา/ปวส.ขึ้นไป	6 (2.4)	57 (23.4)	0.856	.355
	ประถมศึกษา-ม.ปลาย/ปวช.	11 (4.5)	170 (69.6)		
4. รายได้	ตั้งแต่ 10,001 บาท ขึ้นไป	7 (2.9)	66 (27.0)	1.105	.293
	10,000 บาท	10 (4.1)	161 (66.0)		
5. อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่	น้อยกว่า 15 ปี	1 (0.4)	16 (6.5)	0.033	.855
	15 ปีขึ้นไป	16 (6.5)	211 (86.6)		
6. จำนวนปีที่สูบบุหรี่	น้อยกว่า 10 ปี	4 (1.6)	68 (27.9)	0.314	.575
	ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	13 (5.3)	159 (65.2)		
7. จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน	น้อยกว่า 10 มวนต่อวัน	11 (4.5)	110 (45.1)	1.670	.196
	ตั้งแต่ 10 มวนขึ้นไป ต่อวัน	6 (2.4)	117 (48.0)		

8. ความถี่ของการสูบบุหรี่	สูบบุหรี่ตามโอกาส	5 (2.0)	19 (7.8)	7.896	.005
	สูบบุหรี่เป็นประจำ	12 (4.9)	208 (85.3)		
9. การเลิกบุหรี่ในอดีต	เคยเลิกสูบบุหรี่	13 (5.3)	41 (16.8)	31.309	.000
	ไม่เคยเลิกสูบบุหรี่	4 (1.6)	186 (76.3)		
10. โรคประจำตัว	ไม่มี	17 (7.0)	216 (88.5)	0.863	.353
	มี	0 (0.0)	11 (4.5)		
11. ระดับการตัดสินใจ	ระดับต่ำ-ต่ำมาก	0 (0.0)	11 (4.5)	2.199	.138
	ระดับปานกลาง-สูง	1 (0.4)	47 (19.3)		
12. ความสมดุลในการตัดสินใจในการเลิกบุหรี่	ระดับสูง	6 (2.4)	71 (29.1)	0.584	.445
	ระดับต่ำ-ปานกลาง	11 (4.5)	156 (64.0)		
13. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่	ระดับสูง	9 (3.7)	109 (44.7)	0.000	.995
	ระดับต่ำ-ปานกลาง	8 (3.3)	118 (48.3)		

3. ผลการทำนายความพร้อมในการเลิกบุหรี่ พบว่า มีเพียงตัวแปรเดียว ได้แก่ การเลิกบุหรี่ในอดีตที่สามารถทำนายความพร้อมในการเลิกบุหรี่ของพนักงานในสถานประกอบการจังหวัดราชบุรี ($p < .001$) กล่าวคือ

พนักงานที่ไม่เคยเลิกสูบบุหรี่ มีโอกาสที่จะมีความพร้อมในการเลิกบุหรี่ลดลง ถึง .052 เท่าเมื่อเทียบกับคนที่เคยเลิกสูบบุหรี่ (ตาราง 2)

ตาราง 2 การวิเคราะห์ตัวแปรทำนายความพร้อมในการเลิกบุหรี่โดยใช้ Logistic regression analysis ($n = 244$)

ตัวแปรที่ศึกษา	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
1. อายุ	-0.621	0.699	0.788	1	.375	0.538	0.137	2.116
2. เพศ	-0.238	1.407	0.029	1	.866	0.788	0.050	12.423
3. ระดับการศึกษา	-0.291	0.730	0.159	1	.690	0.747	0.179	3.124
4. รายได้	-0.556	0.720	0.595	1	.440	0.574	0.140	2.354
5. อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่	0.658	1.266	0.270	1	.604	1.930	0.161	23.093
6. จำนวนปีที่สูบบุหรี่	-1.283	0.903	2.017	1	.156	0.277	0.047	1.628
7. จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน	0.426	0.686	0.385	1	.535	1.531	0.399	5.873
8. ความถี่ของการสูบบุหรี่	-0.606	0.796	0.581	1	.446	0.545	0.115	2.594
9. การเลิกบุหรี่ในอดีต	-2.960	0.704	17.695	1	.000	0.052	0.013	0.206
10. โรคประจำตัว	19.538	10623.395	0.000	1	.999	3.057E8	0.000	N/A.

11. ระดับการตัดสินใจ	2.025	1.232	2.700	1	.100	7.575	0.677	84.804
12. ความสมดุลในการตัดสินใจในการเลิกบุหรี่	-0.148	0.627	0.056	1	.814	0.863	0.252	2.947
13. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่	0.476	0.728	0.427	1	.514	1.610	0.386	6.711
Constant	-20.634	10623.395	0.000	1	.998	0.000		

N/A: not available

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ความถี่ของการสูบบุหรี่ และการเลิกบุหรี่ในอดีต มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกบุหรี่ สอดคล้องบางส่วนกับ พัชรวัฒน์ ทองเบญจรักษ์ (2560) ที่พบว่า ความถี่ของการเลิกสูบบุหรี่ และจำนวนครั้งที่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลิกบุหรี่ของพลทหาร ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ จำนวนปีที่สูบบุหรี่ จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน ระดับการตัดสินใจ ความสมดุลในการตัดสินใจในการเลิกบุหรี่ การรับรู้ความสามารถตนเองในการเลิกบุหรี่ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกบุหรี่ อธิบายได้ว่า งานวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมในการเลิกบุหรี่เพียง ร้อยละ 7 ซึ่งมีสัดส่วนน้อยกว่าการศึกษาของ Daoud และคณะ (2015) ที่สัดส่วนความพร้อมในการเลิกบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างวัยทำงานอายุ 18-64 ปี เท่ากับร้อยละ 14.4 รวมถึงการตัดสินใจในการวิจัยครั้งนี้ก็ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมเช่นกัน สอดคล้องกับ นิตตะยา จิตรร่าพันธ์, มยุรี คชนาม, และเยาวลักษณ์ อินทร์คง (2552) ที่ระบุว่า ระยะความพร้อม/ความเต็มใจในการเลิกบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับการเลิกบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนระดับการตัดสินใจไม่มีความสัมพันธ์กับการเลิกบุหรี่

ในการศึกษาครั้งนี้ พนักงานที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นกลุ่มวัยที่มีฐานะและมีรายได้ ทำให้มีโอกาสเข้าถึงบุหรี่ได้ง่าย และยังมีสุขภาพดีจึงไม่มีแรงจูงใจที่จะทำให้อยากเลิกบุหรี่ส่งผลให้มีความสมดุลในการ

ตัดสินใจเลิกบุหรี่ และการรับรู้ความสามารถตนเองในการเลิกบุหรี่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกบุหรี่ ทั้งนี้ ความสมดุลในการตัดสินใจ สะท้อนถึงความสามารถเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการเลิกบุหรี่ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกบุหรี่ สะท้อนถึงความมั่นใจในการปฏิบัติเพื่อเลิกบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการโน้มน้าวเพื่อกระตุ้นความตระหนักถึงความเสี่ยงและพิษภัยจากการสูบบุหรี่ และการจัดกิจกรรมวิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับอุปสรรค อาการที่เกิดจากการเลิกสูบบุหรี่ การฝึกทักษะในการเลิกสูบบุหรี่ สามารถส่งเสริมการเลิกบุหรี่ในข้าราชการตำรวจในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งวิธีการเลิกบุหรี่โดยวิธีเลิกสูบทันที (หักดิบ) หรือวิธีเลิกบุหรี่แบบอื่น ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเลิกบุหรี่แต่อย่างใด (ภาสกร เนตรทิพย์วิสัย, สุณีย์ ละกะปิ่น, และสุรินทร์ กลัมพากร, 2558)

ข้อเสนอแนะ

- ส่งเสริมให้สถานประกอบการมีนโยบายห้ามสูบบุหรี่ในระหว่างเวลาทำงาน การส่งเสริมนโยบายงานเลี้ยงปลอดบุหรี่เพื่อให้มีโอกาสในการสูบบุหรี่น้อยลง และสนับสนุนให้ผู้ที่เคยบุหรี่ได้เข้าถึงบริการช่วยเลิกบุหรี่อย่างเป็นระบบ เช่น โครงการช่วยเลิกบุหรี่ในสถานประกอบการ
- ศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเลิกบุหรี่ของผู้ใหญ่วัยทำงานเพิ่มเติม เช่น ปัจจัยเชิงสังคม วัฒนธรรม และครอบครัว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์. (2559). *สถิติสาธารณสุข พ.ศ 2558*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- นิตตะยา จิตราพันธ์, มยุรี คชนาม, และ เยาวลักษณ์ อินทร์คง. (2552). ศึกษาผลของการใช้รูปแบบ 5D in 5 Days with Stages of Change ต่อการเลิกสูบบุหรี่ โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม. *วารสารพยาบาล*, 58(3-4), 58-70.
- ประกิต วาทีสาธกิจ. (2558). *มะเร็งปอดแชมป์เหตุตายจากมะเร็ง*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2560, จาก http://www.smokefreezone.or.th/danger_page/155/มะเร็งปอดแชมป์เหตุตายจากมะเร็ง.html
- พัชรวัฒน์ ทองเบญจรักษ์. (2560). *ความตั้งใจที่จะเลิกบุหรี่ในพลทหารจังหวัดพิษณุโลก* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ภาสกร เนตรทิพย์วัลย์, สุนีย์ ละกะปิ่น, และสุรินทร์ กลัมพากร. (2558). ประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรี่โดยประยุกต์ทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงสำหรับข้าราชการตำรวจ กรุงเทพมหานคร. *วารสารพยาบาลตำรวจ*, 9(1), 82-93.
- มูลนิธิณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. (2555). *มูลนิธิณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ จับมือสื่อมวลชนภาคเหนือร่วมรณรงค์ติดสติ๊กเกอร์เขตปลอดบุหรี่*. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2560, จาก http://www.ashthailand.or.th/th/news_page.php?id=345
- วัชราน บุญสวัสดิ์. (2557). *คว้นบุหรืคร่าชีวิตคนไทย 142 คน/วัน ขณะนักสูบน้้าใหม่ไม่ลด*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2560, จาก <https://mgronline.com/local/detail/9570000060450>
- อาร์มภพร เอี่ยมวุฒิ, พรธชา น้อยสกุล, รัชฎาพร จันเจริญ, และโสภิตา สุวฒโท. (2554). *บุหรื ภัยร้าย ทำลายคุณ*. กรุงเทพมหานคร: คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรื และ แสงเทียนการพิมพ์.
- Daoud, N., Hayek, S., Muhammad, A. S., Abu-Saad, K., Osman, A., Thrasher, J. F., & Kalter-Leibovici, O. (2015). Stage of change of the readiness to quit smoking among a random sample of minority Arab-male smoker in Israel. *BMC Public Health*, 15, 672. Retrieved January 13, 2019, from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4607270/pdf/12889_2015_Article_1950.pdf
- Heatherton, T. F., Kozlowski, L. T., Frecker, R. C., & Fagerstrom, K. O. (1991). The Fagerstrom test for nicotine dependence: A revision of the Fagerstrom Tolerance Questionnaire. *British Journal of Addiction*, 86(9), 1119-1127.
- Prochaska, J. O., Redding, C. A., & Evers, K. E. (2008). The transtheoretical model and stages of change. In K. Glanz, B. K. Rimer, & K. Viswanath (Eds.). *Health behavior and health education: Theory, research, and practice* (pp. 97-121). San Francisco, CA: Jossey Bass.